



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking van: **Burgers kijken naar hun gemeente, een politicologisch onderzoek inzake gemeentelijke democratie in Veldhoven**

Smit, O.

Citation

Smit, O. (1974). Boekbespreking van: Burgers kijken naar hun gemeente, een politicologisch onderzoek inzake gemeentelijke democratie in Veldhoven. *Acta Politica*, 9: 1974(2), 230-231. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3449423>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3449423>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

schrijver zijn eigen mening over het behandelde onderwerp naar voren brengt, maar we verwachten dan wel dat dit nader wordt gargumenteerd.

Al met al kan men zich afvragen of de opzet van deze studie wel zo gelukkig is geweest. Is het wel zo verstandig om één man – wie dit ook moge zijn – te vragen een boek te schrijven over dit brede en complexe veld van het cultureel gedrag. Op grond van de kwaliteit van het door ons besproken boek zijn wij geneigd om deze vraag ontkennend te beantwoorden.

D. Boonstra

Burgers kijken naar hun gemeente.

een politicologisch onderzoek inzake gemeentelijke democratie in Veldhoven (Instituut voor Sociologie van de Katholieke Universiteit van Nijmegen), 1971, VIII + 256 p., excl. bijlagen

Een bespreking van dit goed verzorgde en helder geschreven onderzoeksverslag mag niet aanvangen zonder een woord van waardering voor de wijze waarop de onderzoekers gepoogd hebben de voorstellingen die inwoners van Veldhoven (Noord-Brabant) over hun gemeente hebben, in kaart te brengen.

In de hierna volgende bespreking van het verslag heb ik mij laten leiden door een tweetal vragen, die over het onderzoek gesteld kunnen worden, namelijk wat is de betekenis van het inzicht dat hier geboden wordt en hoe zijn de onderzoeksresultaten geïnterpreteerd.

Om met de eerste vraag te beginnen, het inzicht dat geboden wordt in de relatie bestuur–bestuurden is van zeer algemeen aard, mijns inziens een direct gevolg van de gebruikte onderzoeksmethode i.c. het vragenlijstonderzoek. Een voorbeeld: 71% van de ondervraagden toonde zich desgevraagd (zeer) tevreden over de wijze waarop de gemeente haar taak te zorgen voor het onderwijs vervult (p. 29). Men kan zich afvragen waarop deze tevredenheid is gebaseerd. Op de aanwezigheid van voldoende mogelijkheden om onderwijs te ontvangen, of op de kwaliteit van het onderwijzend personeel, de inrichting van de klaslokalen, de kwaliteit van de leermiddelen of op een combinatie daarvan?

Een ander voorbeeld: 36% van de ondervraagden was (zeer) ontevreden over de verkeersvoorzieningen (p. 29). Ook bij deze vraag kunnen de respondenten aan zulke uiteenlopende zaken als parkeergelegenheid, veilige voetgangersoversteekplaatsen, het verkeersbordenbeleid, scheiding van snel- en langzaamverkeer e.d. of aan een combinatie daarvan hebben gedacht. Gelijksortige opmerkingen zijn te maken als het gaat om de invloed van de burgers op het beleidsproces of de voorlichting aan de burgers.

Bekijken wij de onderzoeksresultaten, dan vinden wij daarin over het geheel genomen een bevestiging van hetgeen ook in andere onderzoeken is geconstateerd of intuïtief voorvoeld kan worden.

Inwoners van Veldhoven zijn in meerderheid niet erg geïnteresseerd in de lokale politiek, bijna 70% weet geen onderwerp te noemen dat recentelijk in de gemeenteraad aan de orde is geweest (p. 11), 28% van de ondervraagden weet niet één (van de 10) gemeenten (w.o. Veldhoven) te noemen die deel uitmaken van het samenwerkingsorgaan van de agglomeratie Eindhoven (p. 76), 53% is van mening dat de openbaarheid moet worden vergroot (p. 147), 66% is tevreden over het gemeentebestuur, 54% ontevreden (dat is toch wel een grote verrassing) over de

gemeenteraad (p. 166). Ik doe hier niet meer dan een greep uit de onderzoeksresultaten.

De geïnteresseerde lezer zij verwezen naar het onderzoeksverslag zelf. Noemenswaard is nog de op diverse plaatsen in het verslag geconstateerde samenhang tussen interesse/kennis van gemeentelijke zaken en de tevredenheid (over de bestuurlijke taakvervulling, het gemeentebestuur). Naarmate meer kennis/interesse aanwezig is, is de houding tegenover de taakvervulling, de invloed op het gemeentelijk beleid e.d. kritischer. Ook het belang van de SES van de ondervraagden voor hun opvattingen over de gemeente springt meermalen in het oog. Al met al vormen de onderzoeksresultaten een goede illustratie van de gebrektheid van de relatie bestuur–bestuurden, althans in termen van het min of meer officiële leerstuk op dit punt.

Deze laatste toevoeging brengt ons tevens bij de tweede vraag die wij ons gesteld hebben, te weten hoe zijn de onderzoeksresultaten geïnterpreteerd. Een probleem waarmee de onderzoekers geconfronteerd werden is: hoe moet de wijze waarop inwoners van Veldhoven de gemeentelijke democratie ervaren nu worden gewaardeerd? Met andere woorden welke maatstaven, eisen of normen zijn daarvoor geëigend? Min of meer terloops heeft de lezer van het onderzoeksverslag daar al enig zicht op kunnen krijgen, bijvoorbeeld op pagina 28, waar ten aanzien van de (on)tevredenheid over de uitvoering van een aantal gemeentelijke taken staat: 'Tevredenheid of ontevredenheid is een factor van belang in het beleidsproces. Een grote mate van ontevredenheid kan de bevolking aanzetten tot activiteiten gericht op het realiseren van haar wensen'.

Duidelijker nog komen deze eisen of normen t.a.v. de houding van de burger tot uiting in het beleidsadvies, dat onder meer als doelstelling heeft een gemeentelijk beleid dat zowel voor wat betreft de inhoud als de wijze van totstandkoming 'zoveel mogelijk in overeenstemming is met de wensen van de bevolking zoals die in de enquête naar voren zijn gekomen' (p. 244). Kennelijk is voor de onderzoekers een tevreden burger een belangrijke waarde. Alhoewel in beginsel de keuze van een normatief uitgangspunt een vrije is (mits het uitgangspunt vermeld wordt, zoals in het onderhavige onderzoek is gebeurd), kan men zich toch afvragen of die keuze wel een gelukkige is geweest. Zoveel is zeker, het is geen erg creatief uitgangspunt. Daarvoor sluit het te nauw aan bij wat ik zou willen noemen de traditionele theorie bestuur–bestuurden. Persoonlijk zie ik meer in een theorie die wat betreft de verwachtingen ten aanzien van houding en gedrag van de burger differentieert naar omstandigheden: geen algemene tevredenheid maar een kritische instelling ten aanzien van zaken die tijdelijk of blijvend binnen het gezichtsveld van de burger liggen.

Oscar Smit

H. van Ruller,

Agglomeratieproblematiek in Nederland.

dissertatie V.U., Alphen aan de Rijn (Samsom), 1972, xv + 290 p., f 27,50.

Door middel van het onderzoek, waarvan in zijn proefschrift verslag wordt gedaan, heeft Van Ruller inzicht willen verkrijgen in de betrekkingen die bestaan tussen gemeenten – of liever tussen de besturen van gemeenten – in agglomeraties, i.e. in stedelijke gebieden die doorsneden worden door gemeentegrenzen.